

Розвінчання деяких міфів про економіку або чому не можна довіряти усьому, що пишуть

Юлія Кузьменко

Економічний експрес
Херсон

20-21 листопада 2019 року

Зауваження

Погляди, відображені в цій презентації, не є офіційною позицією Національного банку України, а **є відображенням думок автора**

Що таке центральний банк і навіщо він потрібен?

Банк?

Не зовсім

- не має на меті отримання прибутку
- не проводить операції з фірмами та громадянами
- встановлює “правила гри” для банків

Звичайний орган державної влади як міністерства та відомства?

Теж не зовсім

- незалежний, не має політичних повноважень (технократичний)
- не фінансується з державного бюджету
- проводить операції на фінансовому ринку

Основна функція НБУ: забезпечення стабільності грошової одиниці України

Як виміряти стабільність грошової одиниці?

Набір товарів та послуг, що можна купити за грошову одиницю

незначна зміна вартості

цінова стабільність

Напрямки діяльності ЦБ

фінансова стабільність

економічний розвиток країни

пріоритетна ціль НБУ

випуск грошей в обіг

золотовалютні резерви

Що таке цінова стабільність

Цінова стабільність

коли **ціни зростають настільки незначно**, що населення навіть не замислюється над питанням майбутньої інфляції при прийнятті рішення про отримання кредиту, вкладання коштів у бізнес або здійснення заощаджень

Втім

Цінова стабільність **не передбачає незмінних цін**, вона означає помірне їхнє зростання

Національний банк публічно оголосив кількісні цілі з інфляції

5%

середньострокова
ціль з інфляції

Важливо, щоб інфляційні очікування були стабільними і перебували на рівні, близькому до його цілі. Це створює низку переваг для економіки

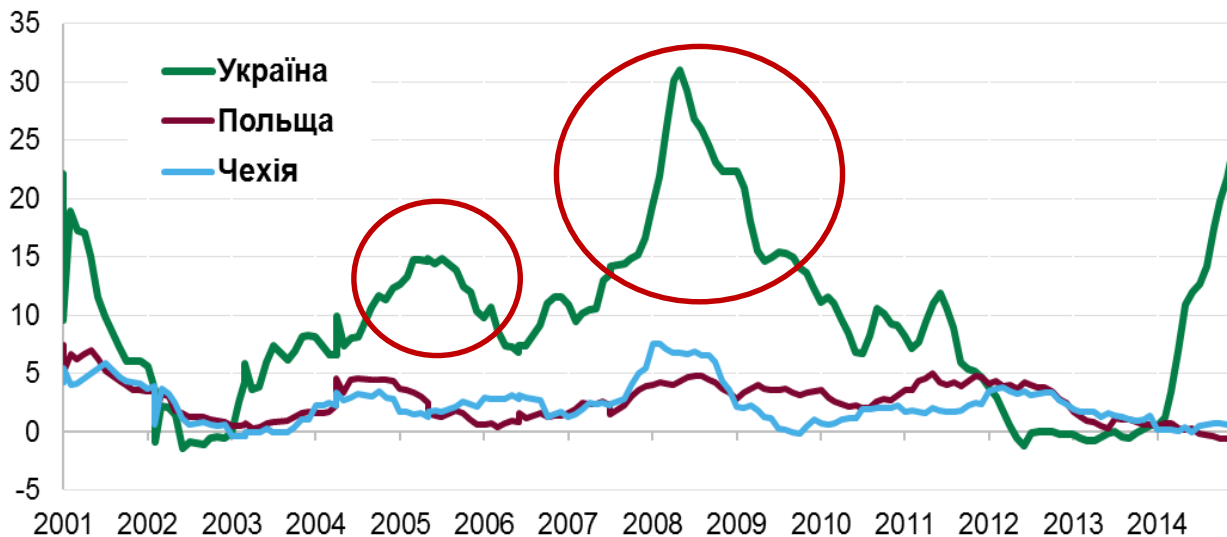
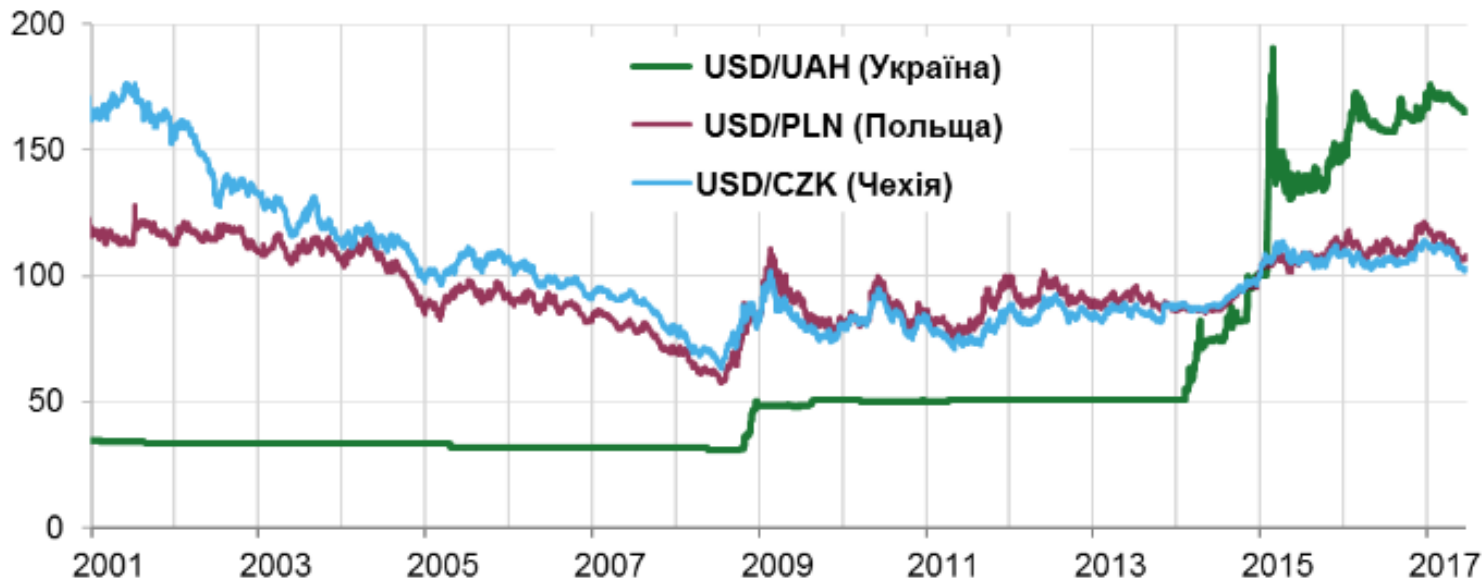

JUST A MINUTE BAHAN JI . . .
PRICES HAVE GONE UP AGAIN !!!

Міфи

Міф 1: Фіксація обмінного курсу гривні до долара найкраще забезпечує стабільність національної валюти

Прив'язка обмінного курсу – створює ілюзію стабільності ... яка закінчується разом з міжнародними резервами

значно **знижується** пропозиція іноземної валюти
формується її **дефіцит** на валютному ринку
тиск на курс у бік **девальвації**

ТАК

**утримувати
курс**

НІ

інтервенції НБУ з продажу валюти

зростання попиту на валюту
(а раптом "впаде")

критичне зменшення
золотовалютних резервів

**обвальна
девальвація**

*Найчастіше це
супроводжується
економічною кризою*

девальвація

- зменшення собівартості товарів в доларовому еквіваленті
- зниження привабливості імпорتنих товарів

**вирівнювання
дисбалансу**

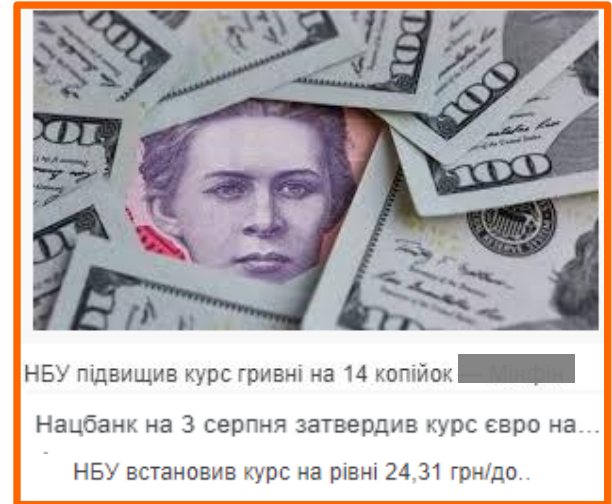
МІФ 2: Національний банк знецінює гривню або підняв / зменшив курс гривні на стільки-то

Національний банк дотримується режиму **плаваючого обмінного курсу**

не намагається фіксувати і не має на меті задати якийсь тренд зміні курсу

Обмінний курс гривні залежить від попиту та пропозиції на іноземну валюту на внутрішньому ринку

Офіційний курс гривні до долара США – **розраховується** на підставі інформації про всі угоди з купівлі/продажу доларів США на міжбанківському валютному ринку України

фраза "встановив курс" створює враження, що НБУ визначає, яким має бути курс і яким він буде сьогодні

- ! Але це не означає, що НБУ повністю усунувся від процесів на валютному ринку. Завдання НБУ – **пом'якшити значні коливання обмінного курсу**, аби ринок міг спокійно знайти баланс

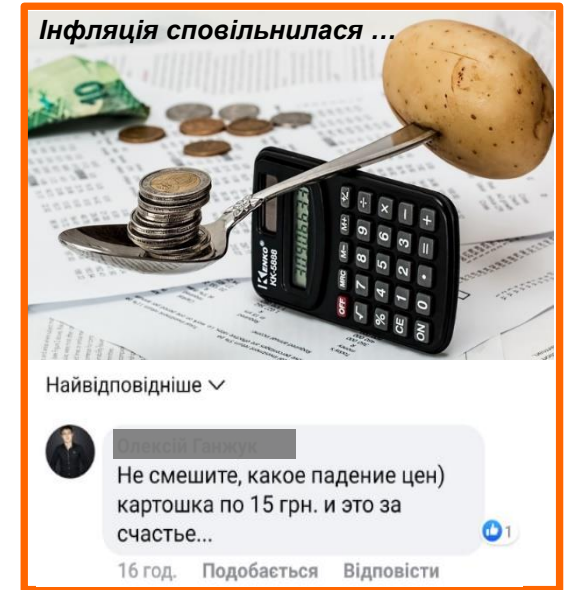
Міф 3: «Справжній, реальний» рівень інфляції є вищим, ніж офіційні показники

Найчастіше для виміру рівня інфляції використовують **індекс споживчих цін (ІСЦ)** – показник, що характеризує зміни **загального** рівня цін і тарифів на **товари та послуги**, які купує населення для невиробничого споживання

ІСЦ

зміна вартості **фіксованого набору**

Споживчий кошик

не картоплею єдиною

Частково це пояснюється схильністю домогосподарств завищувати оцінки поточної інфляції

- Домогосподарства схильні **більше запам'ятовувати** підвищення цін, ніж їх зниження – втрати людина, як правило, сприймає вдвічі сильніше за виграш
- Споживачі звертають більше уваги на ціни товарів, які вони **купують часто** (щодня, щотижня) – продукти харчування, бензин, ліки
- Існує різниця між **усередненим споживчим кошиком**, який використовують для розрахунку офіційного показника інфляції, і персональним кошиком

- Для судження про рівень цін громадяни можуть використовувати ціни на певні **"якірні продукти"**
- Із зростанням рівня доходів, люди купують більш **якісні** і дорогі товари

“За відчуттями, чек на касі став більшим за той самий набір покупок. Хоча інколи ми купуємо інші продукти, або більше за кількістю”

Детальніше у Інфляційному звіті за липень 2019 року

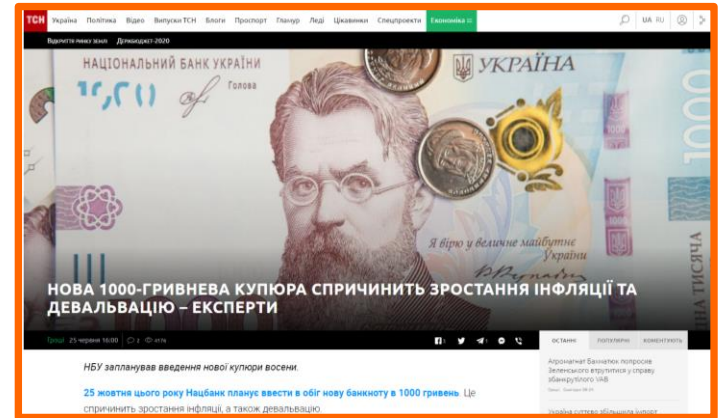
МІФ 4: Введення в обіг нової банкноти означає здійснення додаткової емісії та розкручування інфляції

Основне призначення сучасних готівкових грошей – **обслуговувати розрахунки** в економіці. Зі збільшенням масштабів економіки повинні вводиться в обіг гроші більшого номіналу, а меншого – вилучатись

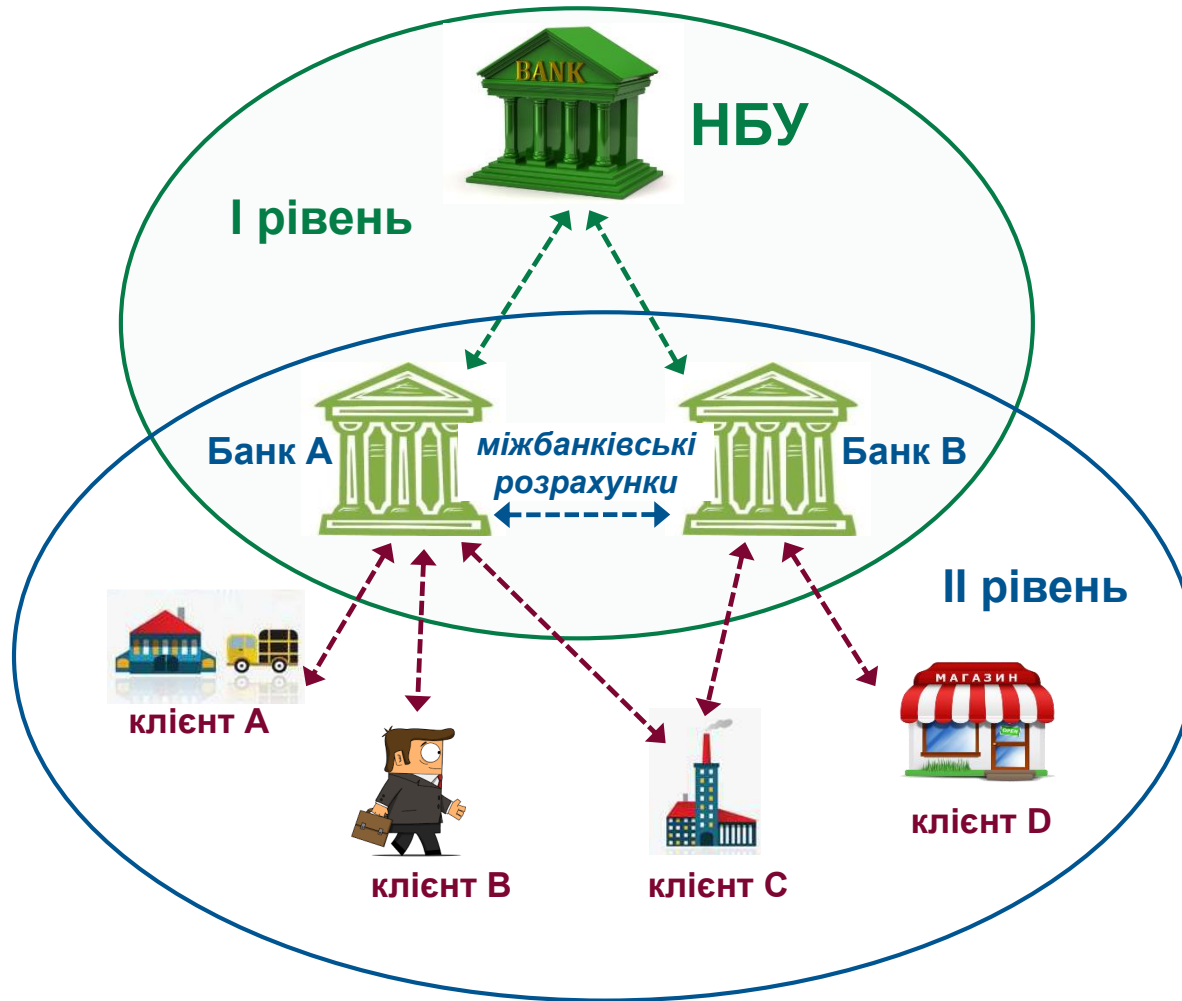
Востаннє банкнота найвищого номіналу (**500 грн**) вводилася 13 (!) років тому

У сучасному світі "первинна" емісія завжди **безготівкова** - шляхом зарахування відповідної суми коштів на кореспондентські рахунки банків

! З введенням банкноти в 1000 гривень кількість грошей в економіці не зміниться, відбудеться лише перерозподіл існуючої в обігу готівки між купюрами різного номіналу

Дворівнева банківська система

МІФ 5: НБУ має фінансувати ... бюджетний дефіцит, пріоритетні галузі, пільгове кредитування

Гроші є специфічним товаром, проте, як і інші товари, цінуються, тільки якщо кількість їх **обмежена**

Емісія (випуск) коштів для державних витрат

Зростання обсягу грошей в обігу

Зростання попиту на товари та послуги швидше, ніж здатність економіки їх виробляти

Негативні наслідки для економіки країни та добробуту громадян

- розгортання інфляційних процесів
- знецінення національної грошової одиниці відносно іноземних валют
- негативного впливу на економічне зростання у довгостроковому періоді

! Найбільшим внеском у економічне зростання з боку ЦБ є цінова стабільність (низька та стабільна інфляція)

ЦБ Венесуели активно друкував гроші для фінансування бюджетного дефіциту

У 2018 року інфляція у Венесуелі становила **1 370 000% р/р**

МІФ 6: Якщо НБУ суттєво знизить облікову ставку – банківські кредити зразу подешевшають

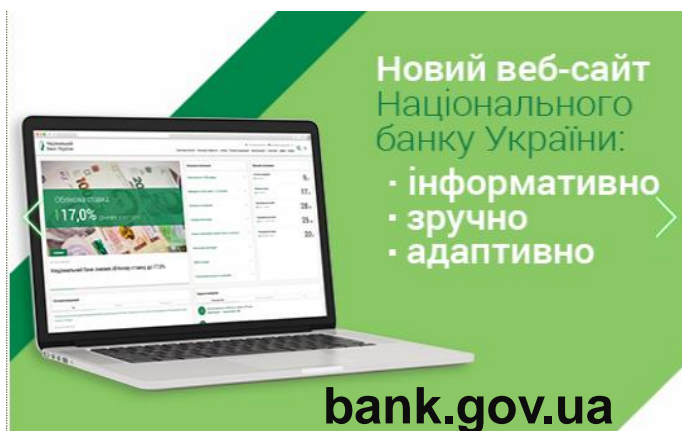

- ❖ Вкладники не понесуть свої кошти в банки на депозити за відсотковою ставкою, яка **не покриває їхні інфляційні очікування**. Висока вартість ресурсів для банків закладається у процентні ставки за кредитами
- ❖ Важливою умовою **зниження інфляційних очікувань** є довіра та розуміння дій НБУ, а саме - впевненість у спроможності досягти інфляційної цілі
- ❖ Основними перешкодами для інвестицій та кредитування залишається корупція та недовіра до судової системи
- ❖ Для активізації поживлення банківського кредитування необхідно вирішити проблему із непрацюючими кредитами. Повернення боржниками коштів дозволить розформувати резерви та спрямувати цей ресурс на кредитування реального бізнесу

МІФ 7: Діяльність Національного банку – справа туманна

Насправді більшість інформації є доступною: НБУ значно підвищив відкритість та прозорість своєї діяльності:

- ✓ оголошено чіткі кількісні цілі
- ✓ надаються регулярні роз'яснення щодо прийнятих рішень та їх мотивів
- ✓ спрощено доступ до статистичної інформації
- ✓ адаптовано інформаційні матеріали для різних цільових груп

Transparency: National Bank of Ukraine

The Ukrainian central bank has made strong progress in improving its transparency during a highly challenging operating environment

